

Het Parool

Kunstmatig rif in het Oosterdok: een paradijs voor mossels en wolhandkrab

Een duiker begeleidde het kunstmatige rif gisteren naar de juiste positie op de bodem van het Oosterdok. BEELD MAARTEN BRANTE

Een kunstmatig rif moet zorgen voor meer biodiversiteit op de kale bodem van het Oosterdok. Ook het koraal in de tropen en het waterleven onder windparken op de Noordzee kunnen op deze manier een steuntje in de rug krijgen.

Bart van Zoelen 4 november 2020, 14:35

Na twaalf dagen in het brakke water van het Westelijk Havengebied was het zelfgebouwde rif van start-up ReefSystems al vol leven. Tussen een dikke laag algen zaten insecten, kokerwormen, traliemossels en een wolhandkrab. Niet gek voor een in de twintigste eeuw uitgegraven havenbekken.

In het Oosterdok lieten duikers dinsdag ook zo'n gevaarte naar de bodem glijden. Het is een experiment, maar de Amsterdamse start-up twijfelt er niet aan dat ook in hartje stad de biodiversiteit flink wordt opgepookt doordat vegetatie en vervolgens ook schaaldieren vaste grond onder de voeten krijgen. Daarna komen ook vissen hier aan hun trekken. "Een sneeuwbaaleffect," volgens Max Dijkstra van ReefSystems.

Op de zeebodem voor de Zeeuwse kust is het bouwsel na meer dan een jaar al helemaal opgegaan in de natuur. Het afgezonken rif raakte overwoekerd door wieren en zeepokken. "Er leven oesters, zeesterren en krabben," zegt Dijkstra. Wetenschappers die onder water een kijkje gingen nemen, konden de constructie al bijna niet meer terugvinden.

Op de kade van het Marineterrein bij Kattenburg zag het rif er dinsdag nog schoon uit. In het gangenstelsel is voor al het waterleven een schuilplaats te vinden, wees Jesse de Bont van ReefSystems. De betonnen kokers zijn expres ruw gemaakt, zodat de vegetatie makkelijk kan hechten. Vanbinnen zijn de kokers dan weer heel glad, zodat ze niet dichtgroeien.

Dna-sporen

Komende jaren wordt van nabij bekeken of de biodiversiteit in het Oosterdok toeneemt. Wetenschappers van de Wageningen Universiteit kunnen dat heel precies vaststellen in watermonsters door dna-sporen. Werkt het zelfs in de drukke binnenstad? "De onderwaternatuur trekt zich daar gelukkig niet zoveel van aan," zegt moleculair bioloog Reindert Nijland.

In het brakke water uit het Noordzeekanaal en het IJ moet het wel goed komen, schat hij in. Via de sluisen van IJmuiden staan deze waterwegen bijna voortdurend in verbinding met de Noordzee.

In zoet water gaat de begroeiing van zo'n kunstmatig rif minder hard. Voor de biodiversiteit in de grachtengordel maakt het jonge bedrijf daarom een speciaal soort plantenbakken voor aan de damwanden bij de renovaties van kilometers kademuur.

Windparken

ReefSystems wil ook op volle zee aan de slag. Voor de kust van Kenia is de start-up betrokken bij herstel van het koraalrif dat met dynamiet weggebroken is door vissers. Op de Noordzee dingt ReefSystems mee naar een opdracht voor natuurherstel tussen de windparken. Kansrijk, volgens Dijkstra. "Tussen de windmolens mogen vissers niet komen, dus daar wordt de bodem niet vernield door sleepnetten."

In Nederland zelf liggen vooral kansen rond sluisen en stuwen waar trekvisserij op hun weg naar de Hollandse polders vaak lang moeten wachten tot de deur op een kier gaat. "Er zijn dan wel vispassages aangelegd, maar dat worden gevaarlijke plekken omdat roofdieren erop af komen. Het rif zorgt dan voor een schuilplaats en voor voedsel."